

villig til at paatage sig »Komplementarens« Rolle og den personlige Hæftelse, navnlig naar der til Gengæld kan bydes ham saadanne Vilkaar i Henseende til Løn og Uafsættelighed, som nærværende Lovforslag afskærer Aktieselskaber fra at byde Direktionens og Bestyrelsens Medlemmer.

Ved Siden af Aktieselskaber og Kommanditaktieselskaber findes der imidlertid som bekendt en Række andre Selskaber, i hvilke ligesom i de nævnte personligt Ansvar for Medlemmerne er eller kan være udelukket. De spille endog en praktisk betydningsfuld Rolle i vort økonomiske Liv. Foruden Kreditforeninger, hvis Forhold praktisk taget allerede er lovordnet, kendes de gensidige Forsikringselskaber og dermed beslægtede Selskabsformer, Forbrugs- og Produktionsforeninger og som en særlig Form af de sidstnævnte navnlig Landbrugets mange Andelsselskaber. I Modsætning til Aktieselskaber fremhæves i Reglen som det særegne ved disse Selskaber, at de ikke arbejde med en paa Forhaand bestemt, men med en til enhver Tid forskellig (»vekslende«) Kapital. Regelmæssig er Forholdet nu ogsaa dette, men der er dog ingen begrebsmæssig Nødvendighed derfor. Der er intet i Vejen for, at disse Selskaber kunne funderes paa en ved Indskud fra de enkelte Medlemmer dannet, forud bestemt Kapital. Den afgørende Forskel fra Aktieselskaber ligger deri, at Medlemmernes Bortrettigelse ikke, som ved Aktieselskaber, er bestemt ved deres Andel i den Kapital, hvormed Selskabet virker, men ved deres større eller mindre Benyttelse af, Omsætning med eller Produktion til Selskabet. Til dette Modsætningsforhold er der søgt taget Hensyn ved Fastsættelse af nærværende Forslags Anvendelsesomraade (§ 1). Men under den nu bestaaende ulovbestemte Tilstand i saa Henseende her i Landet er der en Mulighed for Dannelse af allehaande Mellemskaber med en Fordeling af Udbytte dels efter Kapital, dels efter Omsætning. Det er derved muligt at danne Selskaber, der falde uden for Aktieselskabets Ramme og dog paa det nærmeste spille samme økonomiske Rolle. En fuldt betryggende Ordning kræver derfor, at tillige alle saadanne Selskabers Retsforhold lovordnes, som det ogsaa andetsteds mere eller mindre er sket, saaledes f. Eks. i Sverrig, jfr. ogsaa de norske Forslag af 1898. Denne Opgave har imidlertid ligget udenfor det os meddelte Mandat, ligesom det ikke kan antages, at der ved Valget af de Medlemmer, til hvilke Udarbejdelsen af nærværende Lovudkast har været overdraget, er taget Hensyn til den nævnte, videre rækkende Opgave. Medens vi derfor have ladet disse Forhold ligge, mene vi at burde henlede Opmærksomheden paa, at Lovforslag angaaende de nævnte Forhold formentlig ogsaa bør søges udarbejdede snarest mulig.

Det skal i denne Forbindelse endnu kun bemærkes, at vi lige saa lidt som det norske Udkast have fundet, at der er tilstrækkelig Grund til som den svenske Lovgivning at give en særlig Lov for Aktieselskaber, der drive Forsikringsvirksomhed, men at vi som det norske Udkast have indskrænket os til, for saa vidt der i enkelte Retninger findes at burde gælde særlige Forskrifter for dem, da at indføre det fornødne derom i de enkelte Paragraffer af det af os udarbejdede Udkast.

Kapitel I.

Aktieselskabers Stiftelse.

Enhver Aktielovgivnings væsentligste Øjemed er nødvendigvis det dobbelte: at værne Aktietegnerne og i det hele Aktieejerne mod Misbrug fra Stifternes — de offi-